

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/122/2006

CZY CHCEMY MIESZKAĆ NA WSI CZY W MIEŚCIE?

KOMUNIKAT Z BADAŃ

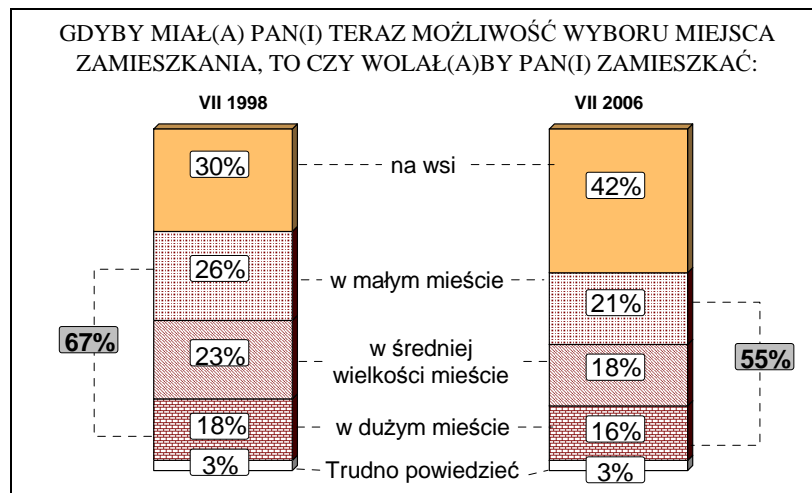
WARSZAWA, LIPIEC 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

- ❑ Obecnie 62% respondentów deklaruje, że mieszka w miastach, a 38% - na wsi. Ponad połowa badanych (57%) urodziła się i wychowała na wsi, natomiast 43% pochodzi z miasta. Zdecydowaną większość ankietowanych (75%) stanowią ci, którzy urodzili się, wychowali i mieszkają w tego samego typu (co nie znaczy, że w tym samym) środowisku zamieszkania – w mieście (40%) lub na wsi (35%). Co czwarty badany jest migrantem – przeniósł się ze wsi do miasta (22%) lub z miasta na wieś (3%).
- ❑ Preferowane przez ankietowanych środowisko zamieszkania to przede wszystkim wieś (42% wskazań), a następnie małe miasteczko (21%), miasto średniej wielkości (18%) oraz duże miasto (16%). W sumie środowiska miejskie różnej wielkości wybrałoby obecnie 55% respondentów.
- ❑ W porównaniu z rokiem 1998 wyraźnie przybyło osób, które deklarują, że chciałyby mieszkać na wsi (z 30% do 42%), ubyło natomiast zwolenników miejskiego życia (z 67% do 55%).

- ❑ Środowiskiem zamieszkania preferowanym dla swoich dzieci jest duże miasto (27%) oraz miasto średniej wielkości (26%); za mniej atrakcyjne uznawane są środowiska wiejskie (20%) i małomiasteczkowe (16%). W sumie środowiska miejskie różnej wielkości wybrałoby dla potomstwa 69% respondentów.
- ❑ Badani wybraliby znacznie częściej dla swoich dzieci niż dla siebie życie w mieście dużym (27% wobec 16%) lub średniej wielkości (26% wobec 18%), natomiast sami bardziej chcieliby żyć w środowisku wiejskim (42% wybrałoby je dla siebie, 20% dla dzieci) lub małomiasteczkowym (odpowiednio: 21% i 16%).

W ostatnich kilku latach sprawy wsi i rolnictwa wzbudzały w Polsce większe zainteresowanie niż wcześniej, głównie ze względu na ich znaczenie w procesie integracji naszego kraju z Unią Europejską. Autorzy najnowszego raportu o stanie polskiej wsi¹ zauważają, że zainteresowanie tą problematyką rośnie także z innych przyczyn, które można określić jako „renesans wiejskości”, obserwowany w społeczeństwach europejskich. Polega on na „dowartościowywaniu znaczenia rolnictwa i obszarów wiejskich dla utrzymania walorów przyrodniczych, różnorodności kulturowej, spójności społecznej, żywotności ekonomicznej i wielu innych dziedzin funkcjonowania zjednoczonej Europy”².

Interesowało nas, czy również w polskim społeczeństwie pojawiły się jakieś symptomy renesansu wiejskości, a konkretnie – czy w ciągu ostatnich ośmiu lat, jakie upłynęły od poprzedniego badania poświęconego tej problematyce, zmienił się stosunek Polaków do wsi i jej mieszkańców³.

KORZENIE

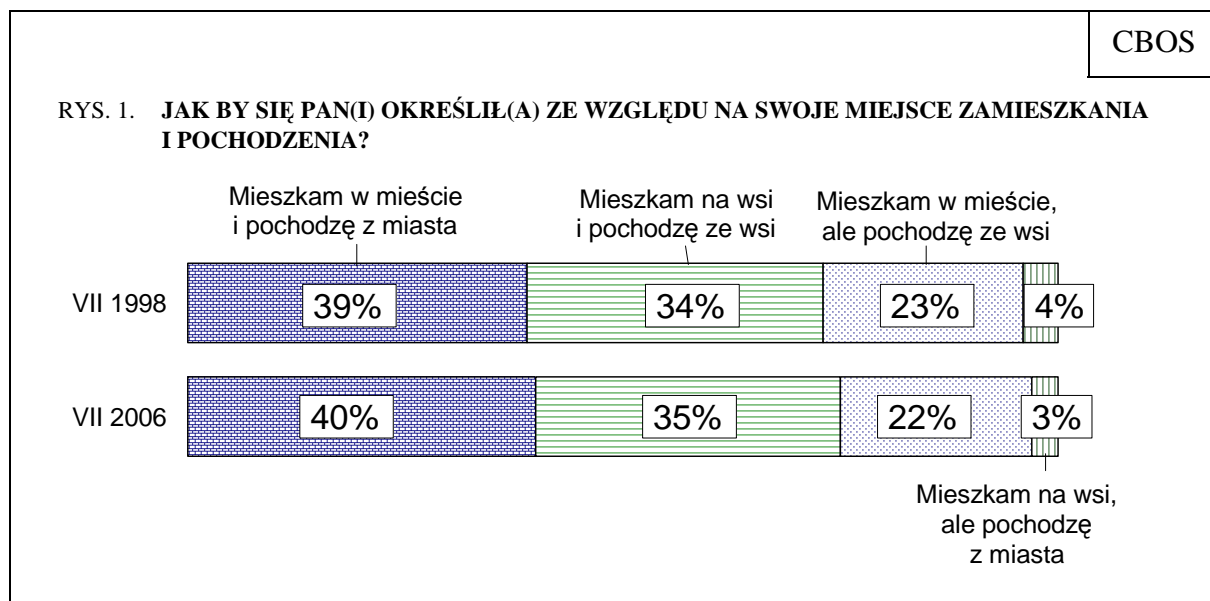
Z naszych badań wynika, że prawie dwie trzecie respondentów (62%) mieszka w miastach, a jedynie dwie piąte (38%) - na wsi⁴, jednak z wsią związana jest historia życia znacznie większej liczby Polaków. Tam właśnie urodziła się i wychowała ponad połowa respondentów (57%), natomiast z miasta pochodzi nieco ponad dwie piąte (43%). Trzeba podkreślić, że pod tym względem nic się nie zmieniło od roku 1998. Zdecydowaną większość (75%) stanowią w Polsce ludzie, którzy urodzili się i wychowali oraz obecnie mieszkają w tego samego typu (co nie znaczy, że w tym samym) środowisku zamieszkania – w mieście (40%) lub na wsi (35%). Zaledwie co czwarty badany (25%) doświadczył zmian w tej dziedzinie – wyemigrował ze wsi do miasta (22%) lub, co zdarza się znacznie rzadziej, przeniósł się z miasta na wieś (3%).

¹ J. Wilkin, I. Nurzyńska, *Polska wieś 2006. Raport o stanie wsi*, Fundacja na rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa, Warszawa 2006.

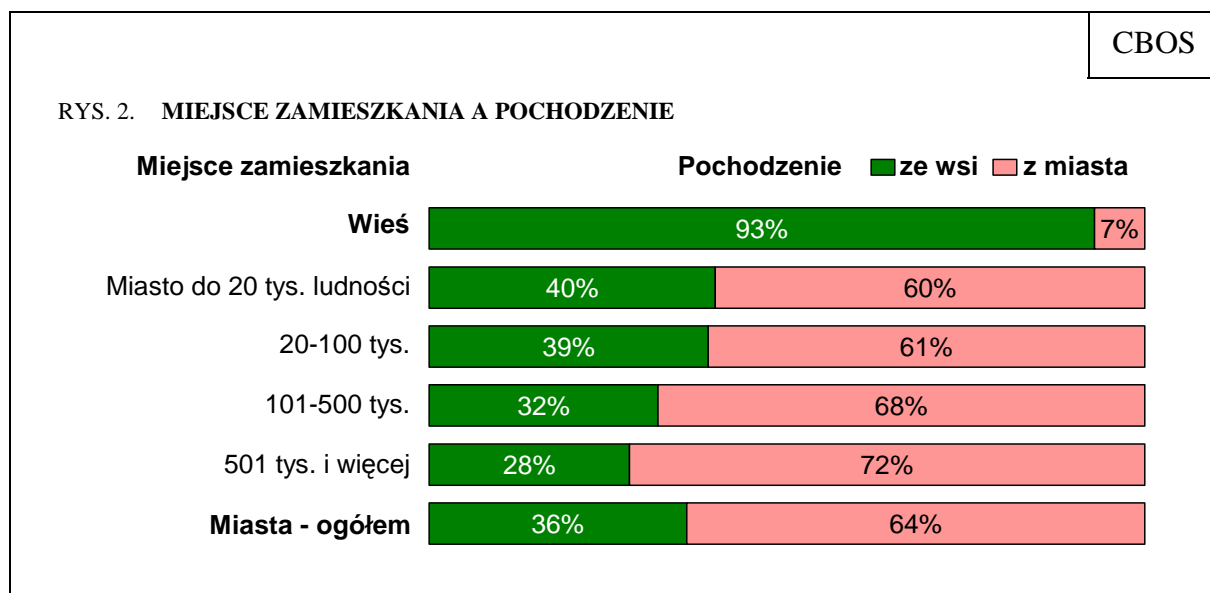
² Tamże, s. 7.

³ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (194) zrealizowano w dniach 1-4 lipca 2006 roku na liczącej 950 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

⁴ Co odpowiada proporcjom dorosłej ludności wiejskiej i miejskiej w Polsce przedstawianym w oficjalnych statystykach.

Wiejskie pochodzenie mają niemal wszyscy mieszkańcy wsi (93%) oraz ponad jedna trzecia dzisiejszych mieszkańców miast (36%). Jednak im większe miasto, tym mniejszy odsetek jego ludności stanowią osoby wywodzące się ze wsi. Najczęściej są one mieszkańcami miast najmniejszych (40%) lub średniej wielkości (39%), rzadziej zaś – dużych (32%) i ponadpółmilionowych (28%)⁵.

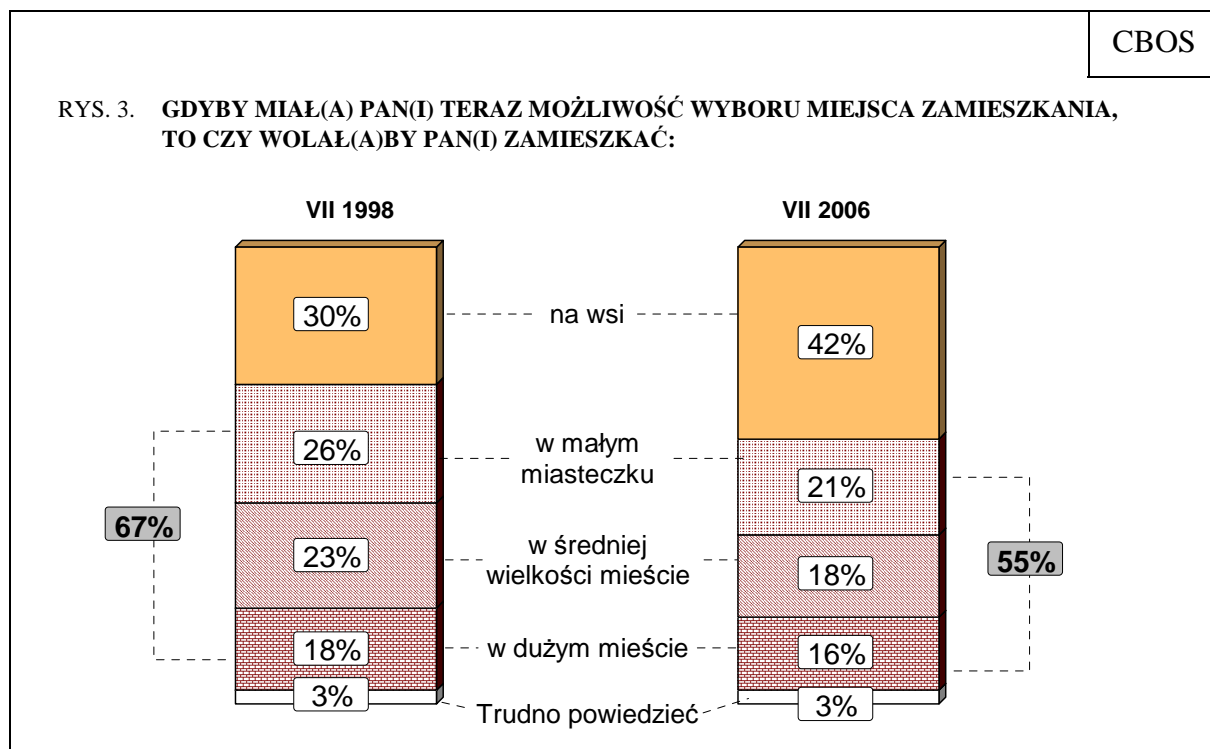
⁵ Może to świadczyć o najczęstszym kierunku migracji ludności wiejskiej, ale w pewnym stopniu może też wynikać z procesów urbanizacyjnych - uzyskiwania przez wsie praw miejskich, poszerzania granic miast.

O ile mieszkańcy wsi to prawie wyłącznie ludzie, którzy na wsi się urodzili i wychowali (zaledwie siedem osób na sto to przybysze z miasta), o tyle ludności o miejskim rodowodzie jest w miastach znacznie mniej (64%). Odsetek jej zależy jednak od wielkości miasta - im ono większe, tym więcej żyje w nim osób, które urodziły się i wychowały w mieście, tym mniej migrantów ze wsi.

WYBÓR ŚRODOWISKA ZAMIESZKANIA DLA SIEBIE

Zdecydowana większość Polaków jest zakorzeniona w swoim środowisku zamieszkania, niewielu osobiście doświadczyło jego zmian. Dlatego chcąc poznać preferencje w tej dziedzinie odwołaliśmy się do wyobraźni badanych pytając, gdzie chcieliby zamieszkać, gdyby mieli do wyboru wieś lub różnej wielkości miasta.

Największa grupa badanych (42%) wybrałaby dla siebie wieś, jedna piąta (21%) – małe miasto, niewiele mniej osób (18%) wyraziło zainteresowanie miastem średniej wielkości. Najmniej atrakcyjne dla ankietowanych okazały się duże miasta, w których chcieliby zamieszkać zaledwie co szósty (16%). W sumie środowiska miejskie różnej wielkości przyciągają obecnie ponad połowę respondentów (55%).

Okazuje się, że w porównaniu z rokiem 1998 nastąpiły znaczne zmiany w preferencjach Polaków – wyraźnie przybyło osób, które chciałyby mieszkać na wsi (wzrost o 12 punktów), ubyło natomiast zwolenników miejskiego życia (o 12 punktów).

Wzrost w ostatnich ośmiu latach zainteresowania życiem na wsi oraz spadek atrakcyjności miast odnotowujemy zarówno wśród ludności wiejskiej, jak i miejskiej, żyjącej w miastach różnej wielkości, z jednym wszakże wyjątkiem: od roku 1998 niemal nie zmieniły się w tym względzie preferencje mieszkańców dużych miast, liczących od 101 tys. do 500 tys. ludności. Natomiast największy wzrost liczby zwolenników życia na wsi (o 21 punktów) obserwujemy wśród badanych z miast średniej wielkości (20-100 tys. mieszkańców).

Tabela 1

Miejsce zamieszkania	Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać:					
	na wsi			w mieście*		
	1998	2006	Zmiany	1998	2006	Zmiany
	w procentach			w procentach		
Wieś	59	70	+11	40	28	-12
Miasto do 20 tys. ludności	12	25	+13	89	72	-17
- 20–100 tys.	8	29	+21	87	68	-19
- 101–500 tys.	17	19	+2	75	76	+1
- 501 tys. i więcej	15	31	+16	79	65	-14
Miasta – ogółem	13	26	+13	83	70	-13

* Zsumowano odsetki osób wybierających miasta różnej wielkości, pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Zwraca uwagę fakt, że preferencje mieszkańców wsi i najmniejszych miast w znacznym stopniu pokrywają się z typem miejscowości, w jakiej żyją, co może świadczyć o wysokim poziomie akceptacji przez te grupy swojego środowiska zamieszkania.

Tabela 2

Miejsce zamieszkania	Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać:				
	na wsi	w małym miasteczku	w średniej wielkości mieście	w dużym mieście	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Wieś	70	13	9	6	2
Miasto do 20 tys. ludności	25	54	11	7	3
- 20–100 tys.	29	13	41	14	3
- 101–500 tys.	19	23	22	31	6
- 501 tys. i więcej	31	17	8	40	4
Miasta – ogółem	26	25	23	22	4

Najbardziej zadowoleni ze swojego środowiska zamieszkania są ludzie żyjący na wsi, którzy w zdecydowanej większości (70%) twierdzą, że mając możliwość wyboru ponownie by się tam osiedlili. Należy przy tym jeszcze raz podkreślić, że w ostatnich ośmiu latach znacznie wzrosła atrakcyjność wsi w opinii jej mieszkańców. Natomiast chęć ponownego zamieszkania w środowisku małomiasteczkowym wyraża zaledwie ponad połowa mieszkańców miast liczących poniżej 20 tys. ludności (54%), a więc znacznie mniej niż w roku 1998 (spadek o 13 punktów). Z jeszcze mniejszą (i w dodatku malejącą w ostatnich ośmiu latach) akceptacją ze strony swoich mieszkańców spotykają się środowiska większych miast.

Tabela 3

Miejsce zamieszkania	Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać:									
	na wsi		w małym miasteczku		w średnim mieście		w dużym mieście		Trudno powiedzieć	
	1998	2006	1998	2006	1998	2006	1998	2006	1998	2006
	w procentach									
Wieś	59	70	22	13	11	9	7	6	1	2
Miasto do 20 tys.	12	25	67	54	17	11	5	7	0	3
- 20–100 tys.	8	29	26	13	46	41	15	14	4	3
- 101–500 tys.	17	19	14	23	34	22	27	31	7	6
- 501 tys. i więcej	15	31	19	17	13	8	47	40	6	4
Miasta – ogółem	13	26	29	25	30	23	24	22	4	4

Zwolennikami wiejskiego życia najczęściej są mieszkańcy wsi (70%), rolnicy (64%) i robotnicy niewykwalifikowani (54%), badani z wykształceniem podstawowym (55%) oraz ludzie starsi – w wieku 65 lat i więcej (52%). Generalnie wieś chętniej wybrałyby grupy słabsze społecznie – bezrobotni, renciści, respondenci najstarsi, gorzej wykształceni i sytuowani, częściej mężczyźni niż kobiety (zob. tabele aneksowe). Im większa natomiast miejscowość zamieszkania, wyższe wykształcenie i wyższy status zawodowy badanych, tym mniejszy ich odsetek preferuje życie na wsi. Do osób najmniej zainteresowanych osiedleniem się na wsi należą mieszkańcy miast liczących 101–500 tys. ludności (19%), respondenci najlepiej sytuowani (23%), mający wyższe wykształcenie (26%), kadra kierownicza i inteligencja (28%), a także – co należy podkreślić – ludzie młodzi w wieku od 18 do 24 lat (28%), w tym szczególnie ucząca się młodzież (21%). Trzeba jednak zaznaczyć, że nawet

w grupach o najwyższym statusie społecznym i ekonomicznym około jednej czwartej badanych deklaruje chęć zamieszkania na wsi⁶.

Środowisko małomiasteczkowe preferują przede wszystkim mieszkańcy małych miast (54%), ludzie najlepiej sytuowani (36%). Z kolei średnie miasta są najbardziej atrakcyjne dla mieszkańców miast liczących od 20 tys. do 100 tys. ludności (41%), a także dla uczniów i studentów (31%), którzy, co ciekawe, wybierają je chętniej niż duże miasta. Zainteresowanie życiem w mieście średniej wielkości jest też tym większe, im wyższe wykształcenie badanych. Wraz z wykształceniem i wielkością miejsca zamieszkania rośnie również odsetek osób pragnących mieszkać w dużych miastach – najwięcej jest ich w środowisku wielkomiejskim (40%) i w miastach liczących od 101 tys. do 500 tys. ludności (31%).

Nasze badania ukazują, że zwolennikami życia w konkretnym środowisku (wiejskim, miejskim) są głównie ludzie związani z nim zarówno przez swoje miejsce zamieszkania, jak i pochodzenia.

Tabela 4

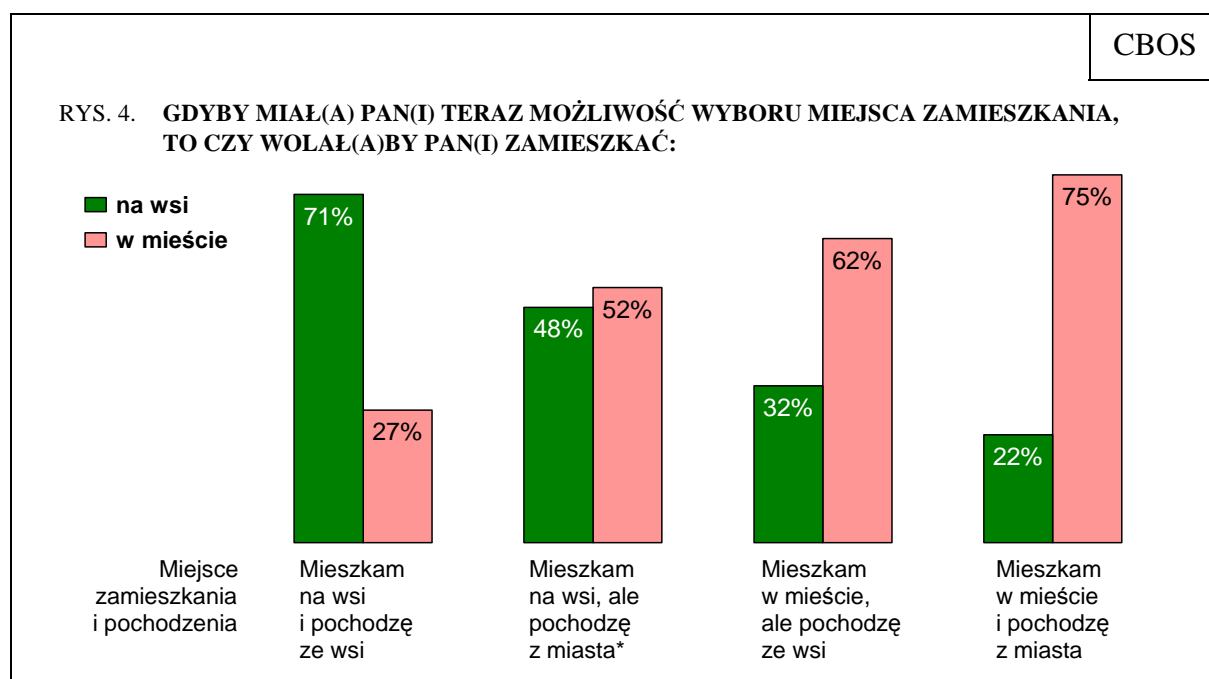
Jak by się Pan(i) określił(a) ze względu na swoje miejsce zamieszkania i pochodzenia?	Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać:					
	na wsi	w mieście ogółem	w małym miasteczku	w średniej wielkości mieście	w dużym mieście	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Mieszkam na wsi i pochodzę ze wsi	71	27	12	9	6	2
Mieszkam na wsi, ale pochodzę z miasta*	48	52	40	12	0	0
Mieszkam w mieście, ale pochodzę ze wsi	32	62	26	22	15	6
Mieszkam w mieście i pochodzę z miasta	22	75	25	24	26	3

* Odpowiedzi tych osób należy traktować ostrożnie ze względu na małą liczebność tej grupy w badanej próbie

Wieś najczęściej wybierają jej rodowici mieszkańcy, zarówno żyjący na wsi, jak i z niej pochodzący (71%), znacznie rzadziej zaś (48%) migranci, którzy wprawdzie obecnie mieszkają na wsi, lecz urodzili się i wychowali w mieście (nie łączy ich z rdzennymi mieszkańcami wsi wspólnota doświadczeń). Wieś jest jeszcze mniej atrakcyjna dla tych, którzy mają wprawdzie wiejskie korzenie, jednak mieszkają w mieście (32%). Natomiast

⁶ Znajduje to odzwierciedlenie w zmianach, jakie można zaobserwować w podmiejskich wsiach, gdzie coraz więcej domów budują dla siebie przedstawiciele tych grup pracujący w mieście.

zdecydowanie najrzadziej chęć zamieszkania na wsi przejawiają rodowici mieszkańcy miast (22%). Wyraźnie widać, że im słabszy jest ten zdefiniowany związek badanych z wsią, tym mniejszy ich odsetek jest skłonny wybrać środowisko wiejskie na swoje miejsce zamieszkania. To samo odnosi się do zwolenników miejskiego życia – ich odsetek jest tym wyższy, im bardziej związani są z miastem przez swoje miejsce zamieszkania i pochodzenia.

* Odpowiedzi tych osób należy traktować ostrożnie ze względu na małą liczebność tej grupy w badanej próbie

Wśród rodowitych mieszkańców wsi zdecydowanie dominują zwolennicy życia wiejskiego (71%) niż miejskiego (27%), natomiast mieszkający na wsi migranci z miast niemal równie często chcieliby mieszkać na wsi (48%), co w mieście (52%). Z kolei wśród mieszkającej w miastach ludności wiejskiego pochodzenia większość preferuje miejskie życie (62% wobec 32%), przede wszystkim jednak jego zwolennicy zdecydowanie dominują w grupie rodowitych mieszkańców miast (75% wobec 22%). Wynika z tego, że zarówno w przypadku wsi, jak i miast swoje środowisko zamieszkania znacznie częściej akceptują mieszkańcy rodowici niż napływowi. Warto też zauważyć, że znacznie częściej zwolennikami swojego środowiska zamieszkania są ci, którzy wyemigrowali ze wsi do miasta (62%), niż osoby, które przeniosły się z miasta na wieś (48%).

W stosunku do roku 1998 we wszystkich analizowanych grupach przybyło zwolenników życia na wsi, ubyło natomiast tych, którzy chcieliby się osiedlić w mieście. Ponadto okazuje się, że zmiany te najbardziej widoczne są wśród badanych mieszkających

w miastach, ale pochodzących ze wsi (17-punktowy wzrost liczby osób preferujących wieś, 18-punktowy spadek liczby zwolenników miast). Najślabiej zaś zaznaczają się wśród tych, którzy przenieśli się z miasta na wieś (wzrost odsetka zwolenników wsi o 7 punktów, spadek wybierających miasta o 4 punkty).

Tabela 5

Jak by się Pan(i) określił(a) ze względu na swoje miejsce zamieszkania i pochodzenia?		Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać:		
		na wsi	w mieście*	Trudno powiedzieć
		w procentach		
Mieszkam na wsi i pochodzę ze wsi	1998	61	38	1
	2006	71	27	2
Mieszkam na wsi, ale pochodzę z miasta	1998	41	56	3
	2006	48	52	0
Mieszkam w mieście, ale pochodzę ze wsi	1998	15	80	5
	2006	32	62	6
Mieszkam w mieście i pochodzę z miasta	1998	12	84	4
	2006	22	75	3

* Zsumowano odsetki osób wybierających miasta różnej wielkości

Warto też pokazać pełny obraz zmian, jakie zaszły w ostatnich ośmiu latach w preferencjach respondentów.

Tabela 6

Jak by się Pan(i) określił(a) ze względu na swoje miejsce zamieszkania i pochodzenia?		Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać:				
		na wsi	w małym miasteczku	w mieście średniej wielkości	w dużym mieście	Trudno powiedzieć
		w procentach				
Mieszkam na wsi i pochodzę ze wsi	1998	61	22	9	6	1
	2006	71	12	9	6	2
Mieszkam na wsi, ale pochodzę z miasta	1998	41	24	18	14	3
	2006	48	40	12	0	0
Mieszkam w mieście, ale pochodzę ze wsi	1998	15	36	25	19	5
	2006	32	26	22	15	6
Mieszkam w mieście i pochodzę z miasta	1998	12	24	34	26	4
	2006	22	25	24	26	3

W porównaniu z rokiem 1998 znacznie wzrosła w opinii rdzennej ludności wiejskiej atrakcyjność wsi (o 10 punktów), straciły ją natomiast najmniejsze miasta (spadek wskazań o 10 punktów). Wśród mieszkających na wsi przybyszów z miast również zwiększyła się liczba zwolenników wsi (o 7 punktów) oraz – w jeszcze większym stopniu – małych miasteczek (o 16 punktów), ubyło natomiast osób preferujących miasta średniej wielkości (o 6 punktów), a przede wszystkim – zwolenników dużych miast (spadek wskazań o 14 punktów). Z kolei wśród pochodzących ze wsi mieszkańców miast wyraźnie zwiększył się w ostatnich ośmiu latach odsetek osób pragnących zamieszkać na wsi (o 17 punktów), zmalała natomiast atrakcyjność małych miast (spadek wskazań o 10 punktów), nieco mniej osób wyraża też chęć zamieszkania w miastach średniej wielkości i dużych. Również w opinii rodowitych mieszkańców miast wzrosła atrakcyjność życia na wsi (o 10 punktów), a zmalało zainteresowanie miastami średniej wielkości (o 10 punktów).

WYBÓR ŚRODOWISKA ZAMIESZKANIA DLA DZIECI

Chcąc lepiej poznać opinie Polaków na temat życia na wsi i w mieście, dodatkowo zapytaliśmy badanych, jakiego typu środowisko wybraliby dla swoich dzieci⁷. Tym razem odpowiedzi rozłożyły się znacznie bardziej równomiernie. Niemal tyle samo ankietowanych chciałoby, żeby ich dzieci mieszkały w dużym mieście (27%), co wybrałoby dla nich miasto średniej wielkości (26%). Trzecia co do wielkości grupa obejmująca jedną piątą badanych (20%) chciałaby, żeby ich dzieci osiedliły się na wsi. Natomiast najmniej atrakcyjne pod tym względem okazały się małe miasteczka, które wskazał zaledwie co szósty respondent (16%). W sumie środowiska miejskie różnej wielkości wybrałoby dla potomstwa znacząca większość badanych (69%). Zwraca przy tym uwagę fakt, że preferencje dla dzieci okazały się zupełnie inne niż wybory własne respondentów.

Tabela 7

Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać:		Niezależnie od tego, czy ma Pan(i) dzieci czy też nie, proszę powiedzieć – gdyby to od Pana(i) zależało, to wolał(a)by Pan(i), aby Pana(i) dziecko mieszkało:	
42%	na wsi	20%	
21%	w małym miasteczku	16%	
18%	w średniej wielkości mieście	26%	
16%	w dużym mieście	27%	
55%	w mieście - ogółem	69%	
3%	Trudno powiedzieć	11%	

⁷ Pytanie zadaliśmy wszystkim badanym, również niemającym dzieci.

Badani wybraliby znacznie częściej dla swoich dzieci niż dla siebie życie w mieście dużym (27% wobec 16%) lub średniej wielkości (26% wobec 18%), natomiast sami raczej chcieliby żyć w środowisku wiejskim (42% wybraloby je dla siebie, 20% dla dzieci) lub małomiasteczkowym (odpowiednio: 21% i 16%). Obraz ten komplikuje się, gdy oddzielnie rozpatrujemy preferencje mieszkańców wsi i ludności miast.

Tabela 8

Mieszkańcy wsi		Wybór miejsca zamieszkania:	Mieszkańcy miast	
dla siebie	dla dzieci		dla siebie	dla dzieci
70%	37%	na wsi	26%	10%
13%	12%	w małym miasteczku	25%	18%
9%	23%	w średniej wielkości mieście	23%	28%
6%	15%	w dużym mieście	22%	34%
28%	50%	w miastach - ogółem	70%	80%
2%	13%	Trudno powiedzieć	4%	10%

Okazuje się, że wybór środowiska zamieszkania dla dzieci i dla siebie jest w przypadku mieszkańców miast w znacznym stopniu zbieżny – zdecydowana większość preferuje miejskie środowisko dla dzieci (80%) i dla siebie (70%), choć, jak już wcześniej wspomnieliśmy, mieszkańcy miast wybraliby częściej dla swojego potomstwa niż dla siebie duże i średnie miasta, sami zaś chętniej zamieszkaliby w środowisku małomiasteczkowym lub wiejskim. Natomiast w przypadku mieszkańców wsi wyraźna jest rozbieżność między preferencjami dla dzieci i dla siebie. Dla dzieci wybraliby, podobnie jak mieszkańcy miast, znacznie częściej miasto (50%) niż wieś (37%), natomiast sami zdecydowanie częściej twierdzą, że chcieliby pozostać na wsi (70%), niż przenieść się do miasta (28%). Preferencje takie odzwierciedlają ograniczone możliwości własne wielu mieszkańców wsi oraz ich aspiracje związane z potomstwem.

Wyraźne różnice między preferencjami ludności wsi i mieszkańców miast różnej wielkości są również widoczne, gdy porównamy, jak często grupy te wybierają swoje obecne środowisko zamieszkania dla siebie i swoich dzieci.

Tabela 9

Miejsce zamieszkania*	Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać:				
	na wsi	w małym miasteczku	w średniej wielkości mieście	w dużym mieście	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Wieś	70	13	9	6	2
Małe miasteczko	28	49	10	10	3
Miasto średniej wielkości	26	13	47	13	1
Duże miasto	25	22	9	38	6

* Respondenci sami określili wielkość zamieszkiwanego przez siebie miasta (małe, średnie, duże)

Tabela 10

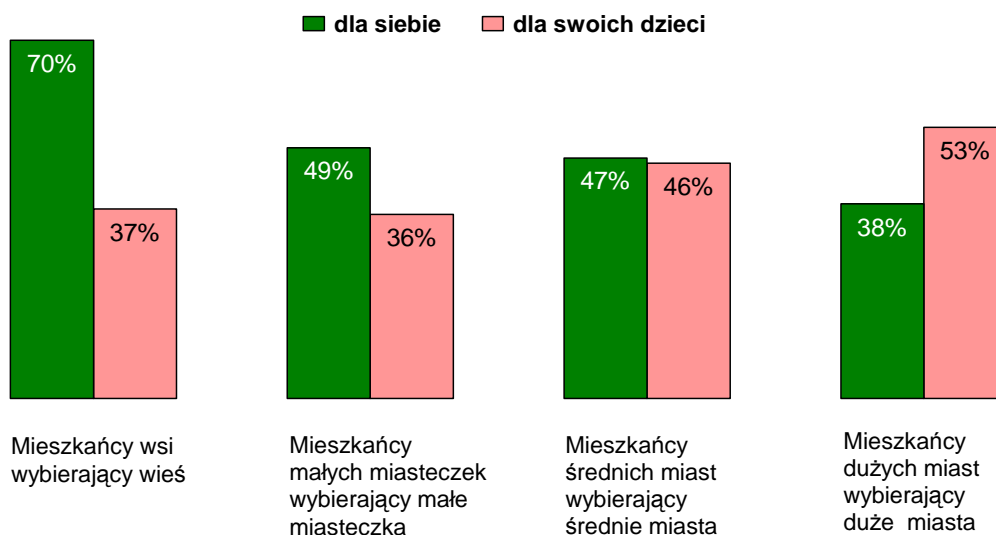
Miejsce zamieszkania*	Niezależnie od tego, czy ma Pan(i) dzieci, czy też nie, proszę powiedzieć – gdyby to od Pana(i) zależało, to wolał(a)by Pani(i), aby Pana(i) dziecko mieszkało:				
	na wsi	w małym miasteczku	w średniej wielkości mieście	w dużym mieście	Trudno powiedzieć
	w procentach				
Wieś	37	12	23	15	13
Małe miasteczko	12	36	24	17	11
Miasto średniej wielkości	10	12	46	26	7
Duże miasto	10	12	14	53	11

* Respondenci sami określili wielkość zamieszkiwanego przez siebie miasta (małe, średnie, duże)

Wieś jest środowiskiem zamieszkania najczęściej wybieranym przez jej mieszkańców dla siebie (70%), zdecydowanie rzadziej zaś dla potomstwa (37%). Również mieszkańcy małych miasteczek częściej uważają je za atrakcyjne dla siebie (49%) niż dla dzieci (36%). Natomiast średnie miasta okazują się w świetle deklaracji równie godne zamieszkania dla mieszkających w nich respondentów (47%), jak i dla ich potomstwa (46%). Z kolei duże miasta są w opinii ich mieszkańców znacznie częściej atrakcyjne dla ich dzieci (53%) niż dla nich samych (38%). Okazuje się więc, że im większe i bardziej zurbanizowane środowisko zamieszkania badanych, tym na ogół rzadziej jego mieszkańcy uznają tego typu miejsce za atrakcyjne dla siebie, jednak tym częściej wybierają je dla swoich dzieci (i odwrotnie⁸).

⁸ Im mniejsze środowisko zamieszkania, tym częściej badani uznają je za odpowiednie dla siebie, a rzadziej wybierają je dla potomstwa.

RYS. 5. PREFEROWANE MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Na podstawie wyników naszych badań można powiedzieć, że również w Polsce, gdzie większość społeczeństwa ma wiejskie korzenie, pojawiły się w ostatnich ośmiu latach pewne symptomy renesansu wiejskości. Okazuje się bowiem, że obecnie wieś jest znacznie częściej niż osiem lat temu postrzegana przez badanych jako atrakcyjne dla nich środowisko zamieszkania. Trzeba jednak podkreślić, że do zwolenników życia na wsi nie należy młode pokolenie, a w szczególności ucząca się młodzież. Również dla swoich dzieci badani (także ci, którzy mieszkają na wsi) rzadko wybraliby wieś, wyraźnie preferując jako miejsce zamieszkania środowiska miejskie.

Opracowała
Bogna WCIÓRKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać: 1 - na wsi; 2 - w małym miasteczku; 3 - w średniej wielkości mieście; 4 - w dużym mieście

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	42	21	18	16	3	948
Płeć						
Mężczyźni	47	19	16	14	3	447
Kobiety	38	22	19	18	3	501
Wiek						
18-24 lat	28	21	25	24	2	147
25-34	40	28	14	15	3	165
35-44	40	20	19	14	7	138
45-54	49	17	16	16	1	199
55-64	40	23	20	14	2	126
65 lat i więcej	52	18	13	14	4	172
Miejsce zamieszkania						
Wieś	70	13	9	6	2	353
Miasto do 20 tys.	25	54	11	7	3	126
20-100 tys.	29	13	41	14	3	187
101-500 tys.	19	23	22	31	6	169
501 tys.i więcej mieszk.	31	17	8	40	4	113
Wykształcenie						
Podstawowe	55	14	15	13	3	281
Zasadnicze zawodowe	47	20	17	11	5	243
Średnie	33	26	19	19	3	324
Wyższe	26	23	24	26	1	100
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	28	26	23	18	4	57
Prac.umysł.niż.szczebła	31	28	17	21	3	83
Pracownicy fiz.- umysł.	35	23	18	23	1	86
Robotnicy wykwalifikowani	42	28	16	10	4	84
Robotnicy niewykwalifik.	54	12	17	17	0	41
Rolnicy	64	20	9	5	2	50
Pracujący na własny rach.	34	29	13	21	3	28
Bierni zawodowo						
Renciści	49	14	20	11	5	101
Emeryci	43	22	18	14	3	207
Uczniowie i studenci	21	23	31	23	2	45
Bezrobotni	49	15	11	18	6	110
Gospodynie domowe i inni	45	13	23	17	2	56
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	33	28	15	21	3	128
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	41	21	20	17	1	64
sekt. pryw. poza rolnict.	36	24	18	19	3	190
prywatnym gosp. rolnym	64	22	10	2	2	45
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	43	24	16	12	5	109
301-500	44	25	18	11	3	130
501-900	44	17	16	20	3	234
901-1200	30	21	21	27	1	82
Powyżej 1200 zł	23	36	21	15	6	65
Ocena własnych war. mater.						
Złe	45	16	17	19	3	266
Średnie	44	22	15	15	4	414
Dobre	37	23	23	15	2	267
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	44	19	22	13	2	85
Raz w tygodniu	45	24	18	10	3	456
1-2 razy w miesiącu	46	16	12	23	3	143
Kilka razy w roku	34	18	21	23	4	152
W ogóle nie uczestniczy	36	21	16	24	3	111
Poglądy polityczne						
Lewica	36	24	18	19	3	125
Centrum	39	21	16	20	4	271
Prawica	45	20	18	16	2	299
Trudno powiedzieć	45	21	18	11	5	252

Tabela 2. Niezależnie od tego, czy ma Pan(i) dzieci czy też nie, proszę powiedzieć - gdyby to od Pana(i) zależało, to wolał(a)by Pan(i), aby Pana(i) dziecko mieszkało: 1 - na wsi; 2 - w małym miasteczku; 3 - w średniej wielkości mieście; 4 - w dużym mieście (%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	16	26	27	11	949
Płeć						
Mężczyźni	20	16	25	27	12	447
Kobiety	20	16	27	27	11	502
Wiek						
18-24 lat	20	19	35	20	7	147
25-34	25	22	22	23	9	166
35-44	19	12	33	23	13	138
45-54	19	15	22	32	12	199
55-64	18	14	25	34	9	126
65 lat i więcej	21	12	22	30	16	172
Miejsce zamieszkania						
Wieś	37	12	23	15	13	353
Miasto do 20 tys.	11	37	23	18	11	127
20-100 tys.	10	12	42	26	10	187
101-500 tys.	8	16	26	40	10	169
501 tys.i więcej mieszk.	12	10	12	58	8	113
Wykształcenie						
Podstawowe	27	12	22	24	14	281
Zasadnicze zawodowe	24	17	25	22	12	243
Średnie	14	19	28	30	9	325
Wyższe	9	11	32	39	8	100
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	10	14	34	33	8	57
Prac.umysł.niż.szczebła	12	18	33	31	7	83
Pracownicy fiz.- umysł.	20	18	26	28	9	87
Robotnicy wykwalifikowani	18	18	30	25	9	84
Robotnicy niewykwalifik.	35	21	25	10	10	41
Rolnicy	22	19	31	22	7	50
Pracujący na własny rach.	18	15	21	22	24	28
Bierni zawodowo						
Renciści	21	20	22	24	13	101
Emeryci	20	14	21	31	13	207
Uczniowie i studenci	13	16	44	12	15	45
Bezrobotni	27	10	19	32	12	110
Gospodynie domowe i inni	27	10	24	29	10	56
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	12	23	26	32	6	128
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	20	12	30	29	8	64
sekt. pryw. poza rolnict.	20	16	29	24	12	191
prywatnym gosp. rolnym	23	21	35	17	4	45
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	23	19	28	23	7	109
301-500	21	19	28	22	10	130
501-900	17	15	23	33	13	234
901-1200	10	20	28	34	8	82
Powyżej 1200 zł	11	14	29	40	6	65
Ocena własnych war. mater.						
Złe	20	15	25	31	9	266
Średnie	21	16	24	26	13	414
Dobre	19	16	30	25	11	268
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	27	15	27	18	13	85
Raz w tygodniu	21	18	28	23	11	456
1-2 razy w miesiącu	19	14	24	29	15	144
Kilka razy w roku	19	14	21	34	12	152
W ogóle nie uczestniczy	17	13	28	37	6	111
Poglądy polityczne						
Lewica	12	16	34	32	6	125
Centrum	22	15	26	29	9	271
Prawica	20	16	25	30	9	299
Trudno powiedzieć	22	16	24	19	19	253